

1. da k₁p m ðvikəl sjo₁gə bĩxsəba₁ŋ
2. mĩ ma.ət jəutə blum: vədər- of vətər
3. sə spĩnə sjintvaxəz olmāx noma₁ ma₁ĩ
māxĩŋ:
4. spĩtⁿ ɪswi.ð vaxk || dze:χitəm-zwaar
verteerbaar voedsel ||
5. vptstskip krigəzə skĩmaləgə styt || kre.zə
krijgenze ||
6. ystĩmārmən di hētⁿ splĩntər ĩnəfĩnət
7. də skĩpər shkəm vma₁mĩlə
8. ĩndət fəbrĩk ɪx nĩkstəsjən .
9. kvrĩt bē.ən vɔnt^o brə.əsti
10. səmplo.əjəs (Semplonius) ma₁ĩ k fjo₁u₁wə
glēsks bi.ər || ro:məs || mĩnəl of jonger ook:
litər ||
11. brĩnst e: v^m - of beleefer: voj^z e: v^m -
fjo₁u₁wə pũŋkēsən - of jonger twa kĩlo kēsən
12. sə hē ma₁ĩ haxⁿ fi:vən tre.ə of trei.ə
mĩn^ls vĩn vpsɔ:p^m || kindertaal: vpsup^t ||
vpsvũk[?] ||
13. hēi vu mi slax: ə ma₁ĩ əŋknepəl
14. ɪk hē sĩŋknĩbəl sju.ənt
15. sɪntər klax: x vnt nĩt fols me.ər a₁n - of:
aen-olĩ.ənt^t
16. ɪk bĩmblēi dəknet ma₁ĩ haxⁿ (3) - of haxⁿ
(1en2) gvŋ[?] bĩn
17. ɪk hēt nēt di.ən jər hax^{ĩtə} || het stopwoord
hax^{ĩtə} (lett. vader) wordt of werd door de
lemsters zovaak gebruikt, dat die van lyt[?]
də flax:ts = van buiten het dorp, hen spottend
begroeten met: moⁱ va^r: r hax^{ĩtə} - mooi weer,
zeg! ||
18. vĩ hētst dā n di.ənt - di seldə dide^r
əŋkəmt^t vŋ: (lopen) - of ā₁vŋ: kumt
19. spān - spĩnəvər - spĩ.ze.əg[?]
20. pēt (met klep) - mytsə (zonder klep) - i: xmytsə-
kləts - hu.ət - svax^t mytsə - vit mytsə - tɪp mytsə-

- ət jərɪzər - də flvdərmytsə - ət hutsjə-
ba₁ŋ - bəns^{ut} - lo.əŋ (greide niet gebruiklijk)-
het woord „finne“ slechts in de toponiem:
də he:gə fon: - pvdəstu.əl (1en2) - of
paxdəstu.əl (3) - hax^{ĩt} - kĩkət (1en2) - of kĩkər
(3) - flĩntər (1) - of flĩndər (2 en 3)
21. di ke.ərəl brəxtə he:lə vət.ət aent fəxtsjən
22. dəu kũst ə strĩŋk^rə: ltsis fā.ĩ
23. ɪŋəl.ə lit ə. sɔ.ət d.ə də skĩp^m slo:pə
24. hēi hēt əxŋke.ər əmbĩt fon: ho.ən hɔ.ən^(b)
of hont
25. jə^mĩ twa. brē: də stjĩŋ: || brē: dər - də brē:stəl
26. dət stənd^d be: lē dət sti.ətər nēt me.ər
27. di mən hētⁿ lĩb^m əxəmp^rĩ.ɪ (1) - of ə lē: vən
əxəmp^rĩns (3) - of əxə ly: s v^hə se.ər hvlə (2)
28. də dy: vəl ɪx nēt ĩnəke: məl blē.əwən (1) - of
blə^{nt} (2) - of blē.ĩn (3)
29. də skəel bē.ən hē bə ma₁ĩ me: stər nax: se: tər
vē: st
30. ɪk ɪn tənĩt jēdət koma əx dɔ (tɪ) klē.ər bĩn
31. də baxgə lēsə - of ook: ma₁ĩ jə (2) grax:χ lĩmo.əl
ĩnət drixkər
32. hēi kĩnēt nax: sē vaxk tər vaxt hēi hēt
pĩnĩnə kĩ.əl || pĩnĩnə mĩlə = kiespijn ||
33. sətəx ə stək ĩndə bĩ.əəm
34. ke: gəlŋ duxə nēt me.ər
35. hē: jŋ - ɪk hē bax^l twa ke.ər andi ro.p^m
36. di pax ɪx nēt rĩp - də pĩtⁿ bĩnsvit
37. sə bĩnax^ĩ tlo.ən tər (te werken) - of t fjo^{ĩt}
ĩn (te eierzoecken, pols^ospringen, enz.) - of: də
bu.ər v^h (teventen)
38. sə hētəm e.ət hvl^h m vmsĩ jilt vptə ma₁tsəm
39. hēi səl - of səl (3) - t no.əit nēt fi.ə brĩŋə
40. sə ɪx də hēlt fə₁nə məlksə kwit
41. də mā. māt foe sē frə^u v^hkuma
42. ĩnə snt sər max: tə svem: dət ɪx gəfax: ərlək
|| ən nu.ədlək bē.ən aan (3) onbekend ||

43. he het 7 so. at fra. o'tsis vmdotē sa. sterks
 44. ve. mator da helft fon hebe ē. jima da. o'ē
 helft
 45. vort mi xē. van helpe vmdotē be. at vptatēl
 46. ystimormōn di isu. fet o'xā slark // smax
 O'x mvdor = vuil als modder //
 47. sa hebe veda vi. (t) at ffista springa ku
 48. da tymō sel (3) da be. om intsjā
 49. dox e. at tra. m o'xē. v' n' tixt
 50. da klok bagrnta li. ad 7 farda pre. k.
 51. spre. kirkodrl - spriede onbekend.
 52. di frou hetat hi. ar ikou knips lit 7 - of
 dar ē. kou
 53. sin harit hetam sa. i' x' ji. ar la. n' nā. i' skoe. lo
 ge. d' lit 7
 54. ik hetam ou. v. adēn om sa. let nax be. t' veta
 la. n' s' tōron.
 55. mystkē. rogo hoklry. sjo. xt mō jinet fulo
 56. stjrn: pot 7 bin: iks varx // kē. lsa pot 7 -
alleen grijs met blauw (2) - alleen bruine v. maak-
potten (1) //
 57. || o. van || ka. xel || ha. at || at hntste: || dō. ta. n' a
 sti. at ino hukel
 58. i. ma. ort istnax to kō. ad vmta kō. at sēn
 59. di kesa jout 7 helder lext nou
 60. he. luktē at hindar cēns stat
 61. 'du dō. tē. i. tē. - of jonger: fruger. kwā. n' jīm
 jir o'ls jir 7 ma. i' dō metko
 62. dō. māne sa. i' dō. tē. got fulma: k' t' is
 63. dō. se. o'xt me. i' vol ma. dō. hest nrks
 s' jimi sa. i' n' t'
 64. dō. swel 7 kom: ē. k' gō. v' v' of bin: koet
 ē. k' v' v'
 65. sō. st ju. i' n' tē. da. m' jōn
 66. less sei - of sei - ē. k' gra. x' si: s
 67. s' mator iskō. p' t'
 68. t' het 7 varma dar. v' s' tē. t' x' o' sa. x' tō. jō. u'

69. dō. t' jynkjo vunt v' ble. o' tō. foet 7 - of fat 7
 70. dō. t' t' ba. st. of. als de barst door en door
is: d' skoer (2) - indi kō. o' nō
 71. ik vū. d' vol dō. t' p' st ombu: f' brō. xt
 72. ik heb at (2) - of het (1) - a. n' t' - of cent - ha. n' t'
 73. sō. kō. dwa. x' b' v' o' lō. s' - of dwa. x' d' j' u. w' a. x'
 k' i' n' k' n' e' t' ma. i' v' m' g' e. d' n'
 74. nā. i' k' u' f' i' d' r' i' n' k' 7' s' l' a. d' v' e. i' - of eigener:
 s' p' o' n' o' v' a' t' h' i' n' d' e' r' f' o' e' d' a' n' e' i' j' o' k' a' r' o' of v' a. i' n'
 75. ik b' i' v' o' t' k' o. t' e' s' a' x' s' i' n' t' s' f' o' m' o. d' n' o' l' (2) - of
 s' u' n' t' f' o' n' a' m' o. d' n' (1)
 76. dō. sō. d' f' o' n' a' k' o. d' n' a' n' i' x' i' k' s' u' l' d' a: t' v' e: s' t'
 77. v' i' s' t' g' i' v' a. r' j' m' a. r' k' a' r' t' a' f' i' n' : - of tō. v' e' j' a' n'
of jonger: tō. v' e' n' i' d' n' // o' m' p' u' l' s' b' o: g' o' (2) - of o' m'
 p' u' l' s' b' o: x' (2) - of o' m' b' o. d' g' o' (1)
 78. di. rō. o' x' 7' hē. l' a. n' a' d' o' e' n' :
 79. ik gē. lō. f' d' i' g' i' s' n' a. r' t' s' f' a. r' n'
 80. at' b' e' n' t' s' i' v' i. d' o' l' d' e. a' f' a' r' d' o' t' e' t' dō: p' t' x' i. d'
 81. s' i' n' e. a' r' o' n' t' u' n' d' ē. s' i' n' e: g' o' n' t' r' i' n' d'
 82. ha. f' a. r' m' k' o' i' x' m' a. i' n' k' o' e' r' k' o' n' a. i' t' b' u' s' t' a. i'
 g' u. d' n' - of g' o' n' : - v' m' t' a. m' b' a. r' i' j' o' n' t' a' s' i' k' j' o' n'
 " dō. b' u' s' a' n' //
 83. dō. m' i' s' t' 7' t' r' e: y' t' o' l' e' d' a' r' // timmermansvakk-
taal nog: antrimal // overigens: dō. t' r' e: j' o' n' (2) //
 84. hē. i' s' t' o' a' n' k' i. d' e' l' v' p' f' o' n' hē. p' i' k' j' o' u' d' a: o' r'
 of f' a. r' j' o' v' e' l' s' t' a'
 85. at' v' i. d' dō. m' i. s' k' o' n' o' o' x' n' e' r' g' o' s' v' m' t' a'
 d' w' a. : n' o' x' v' m' a' s' e' n' t' 7'
 86. dō. m' y' l' o' i' s' h' a. r' 7' d' r' u' x' f' o' n' a' t' o. a' s' t'
 87. di. v' a. i' v' u' n' t' m' a. i' o' m' b' o' x' t' - at' i' x' 7' a. i' n'
 v' m' d' e' l' a. n' s'
 88. ik heb a' n' t' r' u' m' a' l' m' a. i' n' o' m' t' f' o' e' d' a' l' i' t' s' j' o' n' a'
 89. dō. b' o' k' i' s' m' o. a' t' - of s' t' i' k' t' (2) i' n' : b' o. o' l' s' k' o' e' s' t' a'
 90. s' i' f' e' s' k' a' v' i. d' n' e' t' l' a. n' m' a. v' o' l' m' o. a'
 91. i' n' t' s' k' o. r' a' t' i' s' t' o' x' at' b' e' s' t' o'
 92. d' s' k' u' t' o' r' m' a' t' e' g' u' i' s' j' i' t' a' k' i' n' a' // t' u' k' onbekend //
 93. s' j' o. x' a' s' o' s' t' m' i' n' h' u. a' t' ē. k' f' i' n' a' k' i. s' t' a'

94. ik vit net vekom sikje mat
 95. an ku.olo kelder ix best foet bi.ør
 96. ik must sablu.øt drixke um oenta sterkjon
 || vksa-øt: (schimpnaam) || an vksa klapør = een
wreeddaard, een ruw mens ||
 97. ik sol e.østa koeil int bytys-øf in østa.øl-
 helje
 98. mimbru.ør vi.ø varx
 99. da molkfentør hetn grato vik-øf ø. so.øt
 klontn
 100. di supø istin ē. su:r- stju: rømar ma: vørum
 101. vø su.øn: di pat in: u: ørø folgo: ije keno
 102. dør fo.øte ni ks vpm tø srxn
 103. he: komt no.øit ømønytølet
 104. inuta: lje bimbørgør dit fy: r spø: jø || fy: r
 inø kar. øt || spø: iø -øf minder plat: bra: kø-
flikkje -øf flibo = kwijlen - flikkje -øf
spø: iø = spuwen ||
 105. do.øte opti belø tø drøk? || andrøkø -øf
 tryuwa -øf triuwa -øf truije || vergel. skru: ije =
schrijven en blije = bliuen ||
 106. tø bølæt hezø stixyø bre. øgø fe. ønt
 107. do. mstas kums vmys fe: lø -øf foelt si-
 tøyen
 108. he: is fō lōuwat (deeuwarden) komt ma: i
 ø so.øt jilø || an dika be. øm = een dikke boom;
øngrouwa jong = een dikke stevige jongen ||
jong -øf jonger: b. øs ||
 109. di do ør is fō m bu: kōnkøut ma: kō
 110. øntzø dø frøu mat na: øije keno
 111. ik he je ge. østø. øit ma: øt vi. gin gu: si. ø
 112. dø bruwør sa: it øt ix nøt tø dju: r um øn
 hy: stø bōuwøn
 113. bøkø - ik bøkø - do. bøkø - jø bøkø - he:
 bøkø - bøkø he: bøkø. vø bøkø - ik bøkø
 do. bøkø - jø bøkø - he: bøkø. vø:
 bøkø - vø: he bøkø

114. bi. ødø - ik bi. øt - do. bi. øst - jø bi. ødø - he:
 bi. øt - vø bi. ødø - bi. ødø vø: - ik bi. ødø - øf
 ik be. ø - ik he be. øn(t) - be. ødø se: øk
 115. tixø litskøt ma: rhi ix gu. øt
 116. do. hēt jø a. øijø kreije vømerk
 117. he: hart sa: n he: su vmi -øf a. mi - tixkø
 118. dø fa: m sa: dør gølik hi. ø
 119. dør vi. øn: fi: f pri: tøn
 120. undør di 'ikø be. øm lar: øt folikøls
 121. øt vøtør sitsjint kō: tøyen a. n -øf øen || øt
 kō. økøt a. l ||
 122. øt he. ø ix nø gri: øn - tix nø ma: krekt
 me. ønt || krekvør ø kōp øu net øf de kōp øf ||
 123. ma: jøne: tø vnt ma: kō ma: øn a: øi -øf
 ma: øt gi: øl fōnt a. øi || dø dje. ørø de dooier ||
 124. dø bjemkø soldø net bød guije keno
 125. do. mōni hēt gu: ije vin
 126. yzø. øt hy: ø ix øu brø. ønt
 127. dø mōkø spø: øt -øf øvnb - økō yta u: øn
 || i. øn kōu - twa kōu øn (twee koeien) - twa
 ski. øpm (twee schapen) ||
 128. dø kōstør li. øtø kløk || ønkrys - krysn ||
 129. dø jermø fōndø kro. ødø bu: gø trox vndørt
 gøvixt || øn kroetsje = een kruiwagentje ||
 130. dø twa dytss kwam: na: ø bytø -øf
 bytø dø ør
 131. ø hebø bunt (1) -øf bunt (2) ømblø slø. ønt
 132. dø spø: ix vst in || fløt ør øgø mōkø:
 dre. øgø -øf bløuwø - fløt = ontroomde melk ||
 133. dø lar: øn park sni. ø
 134. øt ix øn i. vøxhar: øt lint dōkti sju. ønt he
 135. frønt sit (feaneker) vnt he: lōndø ø øije stø. øt
 136. dwa: n - ik dvgøt - do. dvgøt - jø dvgøt - he:
 dvgøt - vø dvgøt - jīmø dvgøt - se: dvgøt - ik
 diøt - do. diøt - jø diøt - he: diøt -øf he:
 dvgøt - vø diøt - jīmø diøt - se: diøt -
 diøt øt - diøtøt ma: r - diøt se: øt ma: r

137. do: p₂ - do: p₁rk - do: pfont - da solda: t₂
 138. t₂eska - heit₂eskat - heit₂eska - heit₂het₂eska
 139. bina - ik bin - dou b₂i₂st₂-jou bina - heit₂bint -
 v₂i bina - jima bina - se bina - bint₂-
 bou₂nr - ik heit₂bo₂u₂n^(t)
 140. Locale landmaten: pou'nyit₂ = pondemaat:
 36³/₄ are; ru₂da = roede = 16 m²

141. Locale waternamen: da ri₂an (De Rijn) - da
 si₂tru₂da (De Zijbroede) - da bin₂-h₂o₂v₂m
 (De Binnenhaven) - da b₂rek₂? (De Brekken) -
 da tsju₂ka'ma₂r (De Gjeukemeer) - da
 la₂na₂ste₂ - da ful₂g₂je₂ste₂fe₂ (De
 Follegaster vaart) - it₂ne₂js₂ka₂na₂:l -
 da is₂al'ma₂r (Het IJelmeer).

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is da Lemor

De inwoners heten: Lemsters

Hun bijnaam is Lemster bokor (Lemster bokking) naar de vele visrokerijen, die De Lemmer heeft. In de omgevende dorpen worden de Lemsters spottend aan- of na-geroepen met: mo₂js₂ h₂e: x₂? ha₂ts (mooie kousen, zeg) of: e: van ombri: f skru₂js (zie zin 105) of: het le₂ma₂r (een vroegere plaatselijke uitspraak van da Lemor). Voor deze afwijkende dialectklanken was n₂2 zeer gevoelig: hij trachtte bewust „ha₂ts“ en „skru₂js“ zoveel mogelijk te vermijden.

cbantal inwoners op 1 jan. 1950: 4607.

baaltoestand: De voornaamste buurten zijn: da b₂ep₂ sk₂v. d₂s (De Boven-Schans) - da b₂ene: dan sk₂v. d₂s (De Beneden-Schans) - it₂le: x (Het Leeg) - it₂ar₂xt₂o₂v₂m (Het achterom) - da na₂ri b₂ar₂? (De Nieuwe Buren) - da ha₂.v₂an (De Haven) - da na₂.is di₂k (De Nieuwe dijk) - it₂ar₂in (Het Eind; off. ben.: Eurfland en Pieterbruut) - da li₂n₂bo₂.? an (De Lijnbaan) - op₂ a sk₂n₂l₂pa₂n (Op de schelpen) - da o₂.da ha₂:v₂m (off. ben.: Prinsessekade en Emma₂kade) - 'p₂st₂fe₂.?r (Pasveer) - da sp₂an₂h₂ys'p₂.d₂ts (Spin-
 huispol) - da m₂nd₂x₂at (2) - of: da m₂nt₂st (1) (De elbutserd) - it₂p₂o₂.?t (= het pad, off. ben. Rijds-
 straatweg).

Er zijn geen lokale dialectverschillen. De geboren Lemsters vormen ± 50% en spreken zo goed als allen dialect. Een klein aantal hiervan uit de „betere kringen“ verbieden hun kinderen Fries, d. i. Lemsterste spreken. Van de overigen, da o₂spi₂.?ld₂? (aangespoelden) of o₂o₂v₂nd₂ers (aanlopers) zijn ongeveer een vijfde deel Friezen, zeker wel 1/5 afkomstig uit andere provincies. Hoedoende is het Lemsters wel de straattaal, maar wordt op vergaderingen en dergel. overwegend Nederl. gesproken. Een Friese kerkdienst is een zeldzaamheid. De bevolking leeft, direct of indirect, van de visserij, er is wat industrie en verder middenstanders. Slechts een enkel boerebedrijf. Heke₂er wel een 250 Lemsters arbeiden byt₂? da pla₂:ts. Een 75 man uit de omgeving vindt hier werk. elbarkt-en Winkelpaats: Sneek

Zeglieden 1. Simen Wypkes Kok; 49j; hier geb.; barkheersknecht; heeft steeds hier gewoond; V. van St. Nicolaasga, M. van Oosterzee; spreekt steeds dialect. Leest en schrijft veel algemeen Fries.

2. Andries Everts de Vries; 56j; fabrieksarbeider, visser; heeft steeds hier gewoond; V. en M. beide van hier; spreekt steeds dialect.

3. Lokje Delles de Vries; 17j; hier geb.; dienstbode; heeft steeds hier gewoond; V. van hier, M. van Huinre; spreekt steeds dialect. Heeft tot 3 in 49 de opname bijgewoond.